

สภาพและปัญหาการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศการบริหาร
เขตการศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา

นายประพันธ์ บูรมรา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2532

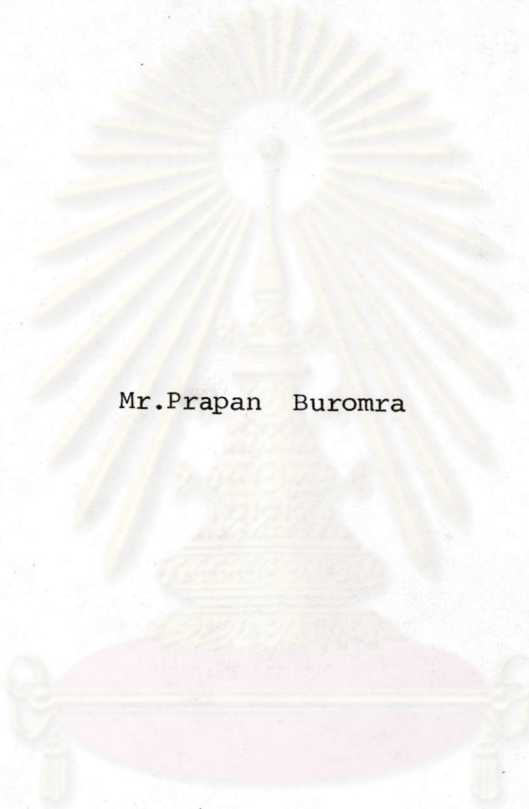
ISBN 974-576-625-9

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

016050

๖4030๖๖25

STATE AND PROBLEMS OF PERFORMANCE ACCORDING TO THE FUNCTIONS OF
ADMINISTRATIVE SUPERVISORS OF THE EDUCATIONAL REGIONS
UNITS UNDER THE JURISDICTION OF THE DEPARTMENT
OF GENERAL EDUCATION

Mr. Prapan Buomra

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education

Department of Educational Administration

Graduate School

Chulalongkorn University

1989

ISBN 974-576-625-9

ประพันธ์ บุรมา : สภาพและปัญหาการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศ
การบริหาร เขตการศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา (STATE AND PROBLEMS OF
PERFORMANCE ACCORDING TO THE FUNCTIONS OF ADMINISTRATIVE SUPER-
VISORS OF THE EDUCATIONAL REGIONS UNITS UNDER THE JURISDICTION
OF THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.นพพงษ์
บุญจิตราดุลย์, 308 หน้า.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์
ฝ่ายนิเทศการบริหาร เขตการศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า ศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศการบริหารส่วนมากได้ปฏิบัติงานตามหน้าที่ โดยใช้
เทคนิค วิธีการในการนิเทศ คือ ให้คำแนะนำและให้คำปรึกษา ส่วนน้อยใช้วิธีการศึกษา ค้นคว้า ทดลอง
และวิจัย การปฏิบัติตามหน้าที่ที่ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ได้แก่ งานนิเทศการบริหารงานกลุ่มโรงเรียนและ
สามัญศึกษาจังหวัด งานนิเทศการบริหารงานวิชาการ และงานนิเทศการบริหารงานธุรการ ตามลำดับ
ส่วนปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยได้แก่ งานนิเทศการบริหารงานปกครอง งานนิเทศการบริหารงานการศึกษา
ชุมชน งานนิเทศการบริหารงานบริการและกิจการนักเรียน และงานนิเทศการบริหารงานการศึกษาพิเศษ
และการศึกษาสงเคราะห์ ตามลำดับ

ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานตามหน้าที่พบว่า มีปัญหาในด้านต่าง ๆ ตามลำดับมากน้อย
คือจำนวนศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศการบริหารไม่เพียงพอ โรงเรียนขาดบุคลากรในการปฏิบัติงาน บุคลากร
ในโรงเรียนขาดความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการปฏิบัติงาน ขาดงบประมาณในการดำเนินการนิเทศ
ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ในการผลิตสื่อ งานในหน้าที่กำหนดไว้มากเกินไป ผู้รับการนิเทศไม่เห็นความสำคัญ
ในการนิเทศ และไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศการบริหารไม่มีโอกาสร่วมวางแผน
ในการบริหารงานด้านต่าง ๆ กับทางโรงเรียน

ภาควิชานริทรวรรณศึกษา.....
สาขาวิชาบริหารการศึกษา.....
ปีการศึกษา2531.....

ลายมือชื่อนิติต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์

PRAPAN BUROMRA : STATE AND PROBLEMS OF PERFORMANCE ACCORDING TO THE FUNCTIONS OF ADMINISTRATIVE SUPERVISORS OF THE EDUCATIONAL REGIONS UNITS UNDER THE JURISDICTION OF THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION. THESIS ADVISOR : ASST. PROF. NOPPONGS BUNYAJITRADULYA, M.Ed. 308 pp.

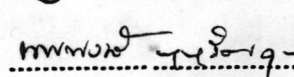
The objective of this research is to study the state and problems of performance according to the functions of Administrative Supervisors of the Educational Regions Units under the jurisdiction of the Department of General Education.

The findings of the research show that most of the Education Administrative Supervisors, in the performance of their duties, have employed supervisory techniques, i.e., provision of suggestions and advice. A small number of them have been engaged in research, studies and tests. The performance of their functions on a large scale is confined to supervision of the administration of school groups and general education in provinces, supervision of the administration of technical work, and supervision of administrative work, respectively. Performance on a small scale concerns supervision of personnel administration, supervision of the administration of community education, supervision of the administration of services and students' affairs, and supervision of the administration of special education and education aid, respectively.

The problems and obstacles in the performance of duties are more or less found to be in this respective order : inadequate number of Administrative Supervisors, schools' shortage of personnel for the performance of work, lack of knowledge, understanding and skills in the performance of functions among the schools' personnel, insufficient budgetary funds for supervisory activities, shortage of materials and equipment for the production of media, duties prescribed for each position being too extensive, supervised persons' failure to realize the importance of supervision and their failure to make behavioral changes, and lack of opportunities for the Administrative Supervisors to participate in the schools' formulation of various administrative plans.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา บริหารการศึกษา
สาขาวิชา บริหารการศึกษา
ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อนิติต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

กิตติกรรมประกาศ

งานวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้ก็ด้วยความอนุเคราะห์และความกรุณาอย่างสูงยิ่ง จาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา ตรวจสอบแก้ไข ปรับปรุงข้อบกพร่องต่าง ๆ ตลอดจนให้ขวัญกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ จึงขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของท่านเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้กรุณาแนะนำให้คำปรึกษาและตรวจแก้ไขปรับปรุง แบบสอบถามและแบบศึกษาเอกสาร ซึ่งได้แก่ ดร.อาคม จันทสุนทร นายประกาศ แสงเพชร นายวิศิษฎ์ คงสงค์ นายโสภณ บำรุงสงฆ์ นายเกรียงศักดิ์ พรราวศรี นายถวิล มาตรฐาน เลี่ยม ดร.มิลินทร์ สำเภาเงิน ศาสตราจารย์ ดร.อุทุมพร จามรมาน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ และอาจารย์ ดร.นิพนธ์ ไทยพานิช

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนานจิตร์ สุคนธ์ทรัพย์ และผู้ช่วย ศาสตราจารย์ ดร.ฉวีนิภา คูปรัตน์ ที่กรุณาให้คำแนะนำ คำปรึกษา และตรวจแก้ไขโครงร่าง วิทยานิพนธ์ ตลอดจนให้ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา ทุกเขตการศึกษา และ ศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศการบริหาร กรมสามัญศึกษา ทุกเขตการศึกษาทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ ในการปฏิบัติงาน และเสียสละเวลาอันมีค่าในการตอบแบบสอบถาม

ขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้ทุนอุดหนุนการวิจัยเพื่อ ทำวิทยานิพนธ์ เป็นจำนวนเงิน 2,500 บาท

ขอขอบพระคุณทุก ๆ ท่านที่มีได้เอื้อนนาม ที่ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือและให้กำลังใจ จนงานวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี.

ประพันธ์ บุรมา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	6
คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย.....	6
วิธีดำเนินการวิจัย.....	8
ขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถาม.....	10
ลำดับขั้นในการสร้างแบบสอบถาม.....	10
2 เอกสาร วรรณคดี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
ความหมายของการนิเทศการศึกษา.....	12
จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา.....	14
หลักการนิเทศการศึกษา.....	16
กิจกรรมการนิเทศการศึกษา.....	18
บทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์.....	23
ความหมายของการบริหารการศึกษา.....	31
จุดมุ่งหมายของการมัธยมศึกษา.....	32
ภารกิจของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา.....	33

บทที่	หน้า
ผู้บริหารกับงานนิเทศการศึกษา.....	59
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	63
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	69
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	69
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	69
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	70
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	72
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	74
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	76
ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	76
สภาพการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศการศึกษา เขตการศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา.....	80
ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานตามหน้าที่.....	173
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	206
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	206
วิธีดำเนินการวิจัย.....	206
สรุปผลการวิจัย.....	208
อภิปรายผลการวิจัย.....	223
ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้.....	238
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต.....	239
บรรณานุกรม.....	240
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก.....	247
ภาคผนวก ข.....	255
ประวัติผู้วิจัย.....	308

สารบัญญัตินี้

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนประชากรที่ใช้ในการวิจัย จำแนกตาม เขตการศึกษา.....	70
2	จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืน จำแนกตาม เขตการศึกษา.....	73
3	ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	77
4	ความถี่และค่าร้อยละ ของศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศการบริหาร ที่ใช้วิธีปฏิบัติการนิเทศ ในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ งานนิเทศการบริหารงานวิชาการ.....	81
5	ความถี่และค่าร้อยละ ของศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศการบริหาร ที่ใช้วิธีปฏิบัติการนิเทศ ในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ งานนิเทศการบริหารงานธุรการ.....	87
6	ความถี่และค่าร้อยละ ของศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศการบริหาร ที่ใช้วิธีปฏิบัติการนิเทศ ในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ งานนิเทศการบริหารงานปกครอง.....	91
7	ความถี่และค่าร้อยละ ของศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศการบริหาร ที่ใช้วิธีปฏิบัติการนิเทศ ในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ งานนิเทศการบริหารงานบริการและกิจการนักเรียน.....	96
8	ความถี่และค่าร้อยละ ของศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศการบริหาร ที่ใช้วิธีปฏิบัติการนิเทศ ในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ งานนิเทศการบริหารงานการศึกษาพิเศษและการศึกษา สงเคราะห์.....	104

9	ความถี่และค่าร้อยละของศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศการบริหาร ที่ใช้วิธีปฏิบัติการณ์เทศในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ งานนิเทศการบริหารงานการศึกษาชุมชน.....	109
10	ความถี่และค่าร้อยละของศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศการบริหาร ที่ใช้วิธีปฏิบัติการณ์เทศในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ งานนิเทศการบริหารงานกลุ่มโรงเรียนและสามัญศึกษาจังหวัด.....	114
11	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการปฏิบัติงาน ตามหน้าที่ งานนิเทศการบริหารงานวิชาการ.....	119
12	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการปฏิบัติงาน ตามหน้าที่ งานนิเทศการบริหารงานธุรการ.....	125
13	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการปฏิบัติงาน ตามหน้าที่ งานนิเทศการบริหารงานปกครอง.....	129
14	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการปฏิบัติงาน ตามหน้าที่ งานนิเทศการบริหารงานบริการและกิจการนักเรียน.....	134
15	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการปฏิบัติงาน ตามหน้าที่ งานนิเทศการบริหารงานการศึกษาพิเศษและ การศึกษาสงเคราะห์.....	141
16	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการปฏิบัติงาน ตามหน้าที่ งานนิเทศการบริหารงานการศึกษาชุมชน.....	146
17	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการปฏิบัติงาน ตามหน้าที่ งานนิเทศการบริหารงานกลุ่มโรงเรียนและ สามัญศึกษาจังหวัด.....	150
18	สภาพการปฏิบัติงานตามหน้าที่ งานนิเทศการบริหาร งานวิชาการ.....	154

ตารางที่	หน้า
19	สภาพการปฏิบัติงานตามหน้าที่ งานนิเทศการบริหารงานธุรการ..... 156
20	สภาพการปฏิบัติงานตามหน้าที่ งานนิเทศการบริหารงานปกครอง..... 157
21	สภาพการปฏิบัติงานตามหน้าที่ งานนิเทศการบริหารงานบริการ และกิจการนักเรียน..... 159
22	สภาพการปฏิบัติงานตามหน้าที่ งานนิเทศการบริหาร งานการศึกษาพิเศษและการศึกษาสงเคราะห์..... 162
23	สภาพการปฏิบัติงานตามหน้าที่ งานนิเทศการบริหาร งานการศึกษาชุมชน..... 164
24	สภาพการปฏิบัติงานตามหน้าที่ งานนิเทศการบริหาร กลุ่มโรงเรียนและสามัญศึกษาจังหวัด..... 166
25	งานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย ที่ได้ช่วยปฏิบัติงานให้กับ หน่วยงานอื่น ๆ (คิดร้อยละจากจำนวนศึกษานิเทศก์ ทั้งสิ้น 50 คน)..... 168
26.	ค่าเฉลี่ยและความ เบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรค โดยทั่ว ๆ ไป ในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ ฝ่ายนิเทศการบริหาร เขตการศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา..... 174
27	ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ งานนิเทศการบริหารงานวิชาการ..... 179
28	ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ งานนิเทศการบริหารงานธุรการ..... 181
29	ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ งานนิเทศการบริหารงานปกครอง..... 183
30	ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ งานนิเทศการบริหารงานบริการและกิจการนักเรียน..... 185

ตารางที่		หน้า
31	ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ งานนิเทศการบริหารงานการศึกษาพิเศษและการศึกษาสงเคราะห์.....	187
32	ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ งานนิเทศการบริหารงานการศึกษาชุมชน.....	189
33	ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ งานนิเทศการบริหารงานกลุ่มโรงเรียนและสามัญศึกษาจังหวัด.....	191
34	ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน ตามหน้าที่.....	193
35	จำนวนเขตการศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ที่ได้วางแผนงาน/ โครงการการปฏิบัติงานของฝ่ายนิเทศการบริหาร ในบึงบอระเพ็ด 2531.....	198
36	จำนวนโครงการที่เขตการศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้ใช้ เทคนิควิธีการในการนิเทศ.....	199
37	จำนวนเขตการศึกษาที่กำหนดให้ศึกษานิเทศก์ รายงานผลการปฏิบัติงาน.....	200
38	จำนวนครั้งของการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ ฝ่ายนิเทศการบริหารของเขตการศึกษา กลุ่มตัวอย่าง.....	201
39	จำนวนเขตการศึกษาที่ได้ปฏิบัติเกี่ยวกับบันทึกการนิเทศการศึกษา.....	202
40	จำนวนเขตการศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ที่ได้มอบหมายงานให้ ให้ศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศการบริหารปฏิบัติ.....	204
41	จำนวนโรงเรียนที่เขตการศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้ปฏิบัติงาน ตามหน้าที่ที่กำหนดของศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศการบริหาร.....	205